

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka **15** grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kitajska in Japonska.

Svet je nemiren. Podoben je ognjeniku, ki zdaj tu, zdaj tam predre površje in v večjem ali manjšem ognjenem zublju išče izhoda svojim eksplozivnim snovem. Zgodovina zadnjih 40 let je zgodovina zaporednih vojn in revolucij, ki se v prvi polovici kopičijo do izbruha svetovne vojne, nato nekoliko poležejo, da se komaj deset let po svetovni vojni pojavijo v še večjem številu, morda napovedujoč nov, še večji svetovni požar. Tako je človeštvo bolnik, čigar telo se vije v krčih, v bojih zdrave narave proti prodirajočim in razkrajajočim bolezenskim klicam.

Abesinija še davno ni pomirjena. Španija še vedno krvavi in že se nudi na svetovnem odru nov, še strašnejši prizor: štiristomilijonski kitajski narod se obupno upira grabežljivim japonskim rokam, ki segajo po njegovi zemlji in jo skušajo razkosati na male drobce. Svet je nenadno postal majhen, daljni, skrajni vzhod vstaja pred nami, kot bi bil čez noč postal kos našega sveta. Mnogo, zelo mnogo se iz najnovejših dogodkov na vzhodno-azijski celini lahko razlaga v naši besedi in po naših pojmi, ostane pa še neprimerno več, kar nam bo zakrito in neumljivo. Kajti svet je vendarle velik in človeška volja v svoji strasti vendarle skrivnost.

Leta 1914 je Kitajska postala republika. Tristolletna dinastija Mandžuko se je umaknila pred nevoljo južnih in osrednjih provinc. Dežele izven velikega kitajskega zidu, Mandžurija, Mongolija, Tibet, Turkestan, so zrahljale svoje vezi z materino državo, pridružilo se je notranje trenje Kitajcev, vplivanih po ruskem boljševizmu, in kitajsko nacionalno vladno v Nankingu. Spretno so neednost kitajskega velikana izrabile zunanje sile in odtrgale od Kitajske vsa obrobna ozemlja. Mandžukuo je postalo samostojno cesarstvo. Jehol se je osamosvojil, notranja Mongolija rahlja svoje vezi. Pred leti šele se je v ljudstvu, varovanem po silnem obmejnem zidu, začel prerod, čigar oče je maršal Čangkajšek. Medtem ko se je Evropa bavila s svojimi zadevami, se je Kitajska pod Čangkajškom ojačila, ustvarila moderno vojsko in se pripravila na boj proti dednemu sovražniku, Japoncem. „Sedanji spor z Japonsko je utrdil in ojačil edinost kitajskega naroda proti neusmiljenemu sovražniku, ki prezira vsa mednarodna načela. Kitajska odklanja ravnanje Japonske in se bo znala braniti,“ tako je nedavno izjavil Čangkajšek dopisniku angleške poročevalske družbe.

Japonske čete so minuli teden zasedle vrh, ki kraljuje nad notranjo Mongolijo, ciljem japonskega napada. Japonske, tega malega, pred kitajsko celino ležečega otoka z njegovimi 100 milijoni prebivalstva ni podcenjevali. Japonci so najmanj 25 let pred Kitajci, tako spretno so izrabili kitajsko neslogo in neednost. Njihovo gospodarstvo ne zaostaja v ničemer za modernim, kapitalističnim gospodarstvom Evrope in Amerike, njihova vojska se ponaša z najmodernejšim orožjem in z nenavadno disciplino, japonski narod sam pa je prežet po želji gospodovanja nad drugimi. Morda je celo nekoliko resnice v tem, da hočejo Japonci se ubraniti boljševizma, prehajajočega k njim preko kitajske zemlje in kitajskega ljudstva, ki pozna samo male in velike ubožce. Gospodarsko je Kitajska v veliki meri zavisna od japonske podjetnosti in japonskega kapitala. Trgovina v kitajskih obmorskih mestih je prehajala vedno bolj v japonske roke, tako da se je japonske gospodarske ekspanzivnosti začela bati celo Anglija, prva trgovinska dežela na svetu. Sedanji japonski vojaški

prodor na kitajsko celino pa naj razvoj, ki se je doslej vršil na bolj miren način, pospeši, odtrga od kitajske države vso notranjo Mongolijo in morda še severno Kitajsko, ki bosta sijajno oporišče za nadaljne japonske zavojevalne cilje.

Za svoj vojaški pohod je Japonska spretno porabila čas, ko ima razdvojen Evropa opravka s seboj in se Amerika v skrbi za lastno bodočnost odmika zunanjemu svetu. Če računajo Japonci, da se bodo ob njihovem vojaškem pohodu ponovili prizori okoli Abesinije in Španije, se ne bodo uračunili. Res so danes simpatije sveta bolj na strani napadene in ogrožene Kitajske, a te simpatije narekuje šele Anglija, katere vzhodni imperij je z japonskimi izpadi še neprimerno bolj ogrožen, kot z nedavnim italijanskim pohodom v Abesinijo. Med Kitajsko in Rusijo sklenjeni pakt o nenapadanju zna dovesti do delitve evropskih interesov na skrajnem vzhodu. Italijanske simpatije se že približujejo Japonski, nemški listi posvečajo svoje pažnje z rastočo pozornostjo japonskemu vojnemu napredovanju in skušajo opravičevati japonske cilje. Tako bo svet v doglednem času priča iste razdvojenosti velesil, kakor ob abesinskem in španskem sporu. To pa je očitno v računu Japoncev, ki že danes slovijo, da so med najboljšimi diplomati na svetu. Če imajo prorokovanja o vojnem izidu sploh kak pomen, potem bi si upali trditi, da se končni izid kitajsko-japonske vojne v ničemer ne bo razlikoval od izida v Abesiniji in sedaj Španiji. Japonskemu fašizmu se bo ob njegovi disciplini, sijajnih sredstvih in še brezobzirnosti najbrže posrečilo, da odtrga od Kitajske zemljo, ki meri pol Evrope in bo tretja japonska provinca na azijski celini. Sila bo triumfirala v tretjič.

Triumf fašizma.

Nemčija se pripravlja na sprejem vodje italijanskega fašizma, ki prispe v Berlin v drugi polovici septembra. Mussolinija bo na njegovem pohodu v Nemčijo spremljalo 60 vodilnih osebnosti, deležni bodo sprejema in časti, kakoršne se prirejajo vladarjem in v katerih aranžmaju so Nemci največji mojstri. Nemški in italijanski listi posvečajo predstoječemu sestanku že sedaj največjo pozornost ter namigavajo, da se Mussolini in Hitler sestajata v času, ko je ves svet v strašnem položaju, kot edina zaščitnika miru v Evropi.

O sestanku samem se trdi, da ne bo naperjen proti nikomur in da pomeni samo eno izmed najčvrstejših poroštev za mir v Evropi. Njegov povdarek bo nedvomno na zunanostih, tako bo Mussolini s svojim spremstvom prisostvoval tudi manevrom nemške vojske, njegov sprejem v Berlinu pa bo uprav kraljevskega značaja. Da ta povdarek v svetu ne bo ostal brez globokega utisa, je jasno. Dočim je doslej zveza med Nemčijo in Italijo ostajala zgolj eno, seve močno politično sredstvo, bo s sestankom Mussolinija z Hitlerjem Evropa očitno razdvojena v dva docela sinasprotna tabora. To bo triumf fašizma.

Organizacija stanu prostih poklicev v Avstriji bo v dogledni dobi gotova. Prosti poklici so v nekaterih panogah že organizirani, tako odvetniki, notarji, inženjerji, zdravniki i. dr. Vse obstoječe organizacije bodo združene v eno stanovsko organizacijo, ki bo imela sledeče odseke: Odvetniki, notarji, arhitekti, inženjerji-konzulenti, civilni inženjerji, zdravstvo, živinozdravstvo, zasebna

narodna prosveta, zasebno šolstvo in vzgoja, u-podabljaljoče umetnosti, godba, pisateljstvo, tisk. Posamezni odseki bodo imeli še pododseke, v katerih bo zajet pomožni personal oz. delojemalci. V novembru bo zakonski osnutek predložen posvetovalnim korporacijam. Začetkom novega leta bodo v stanovskih organizacijah obrtnikov, trgovcev, denarstva, kredita, zavarovalnic in industrije združeni delodajalci in delojemalci in bo s tem organizacija stanovske države Avstrije zaključena. Pričakovati je na to, da bodo po krajšem ali daljšem delovanju stanovskih organizacij sledile svobodne volitve v te organizacije in v javna zastopstva.

Peter II., mladi jugoslovanski kralj, je minuli pondeljek stopil v petnajsto leto svojega življenja. Rojstni dan priljubljenega vladarja je proslavila Jugoslavija s prisrčnimi svečanostmi v vseh večjih krajih in mestih, mladi kralj je sprejel številne čestitke in udanostne izjave iz vseh delov kraljevine in inozemstva. Listi so povdarili v slavnostnih člankih ozko povezanost jugoslovanskih narodov s kraljevskim domom Karadžordžević, katerih prvi je osvobodil Šumadijo, srce Srbije, kralj Peter I. je združil ves srbski narod, kralj Aleksander I. pa je to delo dovršil v junaškem podvigu do zedinjenja Jugoslovancev od nemške in ogrske meje tja do Grkov.

Ogroženo Sredozemje. V Sredozemskem morju križari skrivnostna podmornica, ki je potopila že dva sovjetska parnika ter napadla dve angleški ladji. Samo sluti se, kateri državi pripade tajinstvena napadalka, ki v toliki meri ogroža varnost na morju, ki je mednarodna last. Francozi so sedaj dali pobudo za konferenco sredozemskih držav, ki naj nečuveno morsko razbojništvo primerno obsodi. Konferenca bo menda 12. sept. v Parizu. Medtem je angleška vlada napotila v Sredozemje okoli 50 vojnih ladij, ki imajo nalog, da z najostrejšimi sredstvi onemogočijo morebitne nove napade skrivnostnih podmornic.

Kriza v Belgiji. Vlada Van Zeelanda je zašla v precejšnje težkoče. Začelo se je o njej govoriti, da se predaja korupciji in da niti predsednik vlade sam nima čistih rok. S tem se je zamajal položaj koncentracijskega kabineta, ki so ga tvorile katoliška, liberalna in socialistična stranka. Komunisti in fašisti, v Belgiji zvani rekstisti, so pričeli hudo gonjo proti vladi in je pričakovati še ostre notranje-politične borbe v državi.

V Franciji gre na boljše. Zasluga finančnega ministra Bonnet-a, da se v deželi spet začnejo gospodarski procvit. Ministru se je posrečilo, da je kljub inflaciji franka preprečil zvišanje cen in s tem dosegel ustalitev gospodarskih prilik. Vlada pripravlja dalekosežne gospodarske ukrepe, tako namerava poddržaviti železnice, podpreti skuša kmetijstvo s stabiliziranjem žitnih cen, delavstvu pa skuša pomagati z omiljenjem delovnih pogojev. Ob teh vladnih prizadevanjih je izgubila skrajna levica na svoji udarnosti in že napovedujejo za jesenske volitve še ožje sodelovanje socialistov z zmerno desnico.

Na obeh frontah. V Španiji gre meščanska vojna proti koncu. Gijon, zadnja rdeča trdnjava valencijske vlade, se je predala. Ofenziva rdečih v Aragoniji se je ponesrečila. Sevilski nadškof kardinal Goma Y Tomas je podal sledečo izjavo: „Dejali so, da ima Cerkev voliti med preganjanjem po brezbožnem komunizmu ali totalitarnem fašizmu. To ni resnica. Takozvani španski fašisti so možje, ki so ohranili katoliški čut in katoliško mišljenje. Kot dobri katoličani se podredijo Cerkvi in je nočejo usužnjiti. Spoštujejo duhovščino, živijo po veri in sprejemajo nauke Cerkve. Ta vojna

je vojna načel in sicer si stojita v njej socialistični materializem in krščanska civilizacija nasproti.“ — Z Daljnega vzhoda prihajajo nasprotujoča si poročila. Baje je japonska fronta na kopnem prodrta, drugi listi spet poročajo o velikih japonskih uspehih. V Šangaju se je vršila izredno srdita bitka. Udeležilo se je tudi 62 ruskih letal, ki so došla na pomoč. Ruskih letalcev se Japonci zelo bojijo, ker z lahkoto zamorejo z zraka ogroziti njihovo lastno deželo in glavno mesto Tokio.

Ostalo v par besedah. Bivši prezident Čehoslovaške Masaryk je bil nevarno obolel, a je krizo prešle. — Beograjski pol. prezident je „Narodni odbrani“ določil komisarija, stari odbor pa razpustil. — V Rusiji je bilo ustreljenih spet 7 visokih strokovnih funkcionarjev. — V Nemčiji je došel brat japonskega cesarja princ Čičibu. Nato potuje v Ameriko. — Sinajska konferenca je razčistila ozračje do Madžarske ter poudarila miroljubnost svojih članic. — Italijanski listi poudarjajo, da je pogodba med Kitajsko in Rusijo v Aziji povečala sovjetsko nevarnost. — Baje ponuja Mussolini bivšemu abesinskemu cesarju Haile Selasiju regenstvo pod pokroviteljstvom Italije. Cesar je ponudbo odklonil. — Pri enem samem zračnem napadu japonskih letalcev na Šangaj je po podatkih francoskih misijonarjev bilo ubitih 3000 oseb.

Akademiki so zborovali.

Brez dvoma pomemben dogodek v naših razmerah, če se zbere nad 40 akademikov k posvetovanju o vseh aktualnih prilikah. Fantje zarjavili v počitniškem solncu, fantje duševno in duhovno utrjeni po svojem marljivem študiju, fantje, kateri znajo doma vihteti tudi koso in držati oralo, da pomagajo domačiji pri obilnem poletnem delu. Ti fantje so zrasli neposredno iz slovenske zemlje, prepojeni ljubezni in skrbi za njo, so najboljši poroki, da je narod ob Karavankah zdrav, da zopet in zopet daje svoje najboljše sinove v službo narodne celote. Na zborovanju so bile zastopane vse visoke šole naše države in vse doline naše dežele.

Zborovanje otvori predsednik „Slovenske prosvetne zveze“ in oriše naloge akademskega zborovanja, ki naj bi privedlo akademsko mladino do realnega sodelovanja in sodelovanja v vsem narodno kulturnem delu, ki naj bi navezalo tesnih stikov z narodom samim in pokazalo slovensko akademsko celoto nemški javnosti.

Tem nalogam zborovanja so služila tudi vsa predavanja. Država in manjšina v luči krščanskega pojmovanja, globoko zajeto od tovariša iz ino-moške fakultete. Doživete misli v izklesanih stavkih o vlogi in nalogi krščanske države, kakor jih

človek le redko kdaj sliši, znak globoke in temeljite izobrazbe brez vseh olepševalnih fraz. Razgovor po referatu je pokazal močno razgibanost akademske mladine in velik interes za vse pereče probleme.

Le fant, kateri je sam doživel narod v vsej celoti, v vsej socialni povezanosti, je bil v stanu podati dovršeno sliko o papeževi okrožnici „Divini redemptoris“ in istočasno pokazati praktične možnosti socialnega dela med našim narodom, kakor je to predavatelj sam doživel v skrajno vzhodnem kotu slovenskega ozemlja in videl nje-ga potrebo po vsej deželi. Tudi ta problem je zajel vse zborovanje in dovedel do širokega razgovora, poudarjajoč predvsem potrebo po temeljiti izobrazbi v vseh gospodarskih panogah in zanimanje za vse zadržniške probleme. Prosvetni vodja in delavec, orjak, kateri že celih 40 let orje na koroški zemlji, je nam mladim podal ravno v gospodarskem pogledu praktične nasvete in poudarjal, da zahteva gospodarsko delo od vsakogar skrajno nesebičnost in popolno osebno poštenost.

Naslednje predavanje je bilo posvečeno narodno kulturnim prilikam Nemcev v Jugoslaviji, njih šolskim, gospodarskim in političnim prilikam. Nebroj podrobnega dela in skrbno zbranega materiala smo videli v tem referatu, velik gospodarski in šolski napredek Nemcev v Banatu po prevratu, podrobno sliko o položaju Nemcev v Sloveniji in kratko vzporednost z našimi prilikami. Drugi govornik je obravnaval organizacijo narodno obrambnega dela nemškega naroda in nje centralo v Stuttgartu. Ogromni aparat, ki registrira in ščiti vsako nemško dušo, kjerkoli se nahaja, aparat, kateri ni samo narodno obrambnega, marveč v veliki meri narodno ofenzivnega značaja. Sevé zahteva taka organizacija tudi ogromne materijalne podpore celega naroda in znak visokega narodnostnega gledanja je, da nemški narod v vsej celoti te žrtve tudi prinaša, čeprav se med Nemci samimi v državah in inozemstvu vršijo hudi svetovno nazorni in politični boji. Skoraj bi se človek ustrašil tega tudi v naše ozemlje segajočega aparata, ako ne bi videl pri našem narodu toliko naravne odporne sile in take moči v številu rojstev in otrok. To dejstvo pa po svoji naravi moči nadkriljuje najboljšo organizacijo. S temi razgovori smo zaključili prvi dan zborovanja.

V nedeljo 29. avgusta so se akademiki polnoštevilno udeležili ob šestih farne svete maše in tam pokazali liturgično mašo, kakor jo mladi rod doživlja v svoji notranjosti. Po cerkvenem opravilu so se akademiki poklonili spominu na šmihelskem pokopališču počivajočih tovarišev. Ob grobu pokojnega tov. dr. Matko Hafner-ja je spregovoril in položil venec jurist od Zilje, bogoslov-

cu Janku Kraiger-ju se je poklonil v imenu vseh bogoslovcev iz Roža, na grobu bogoslovca Franca Čebul-a je govoril starešina.

Kmalu nato smo se zbrali, da nadaljujemo delo in drugi dan posvetimo predvsem koroškim prilikam. Prvi referat je bil posvečen delu in življenju očeta koroških Slovencev — Andreja Einspieler-ja. Marsikatero vzporednost z našimi prilikami je predavatelj zarisal in globoko ga je zajelo Einspielerjevo spoznanje, da je zastoj verov-al v nemškega brata in se zaman trudil, da prepriča nemške merodajne kroge o krivicah, katere se godé koroškim Slovincem. Einspieler nam je jasen kažipot, da moramo vse svoje moči v prvi vrsti porabliti za delo med svojim narodom, ker si bomo s tem šele ustvarili v nemških vrstah pozornost in tudi vero v nas, čemur bo odgovarjala tudi naša vera v nemškega brata. Einspielerjeva doba je tudi v kulturnem in političnem razvoju celega slovenskega naroda toliko doprinesla in dala tako močnih sunkov naprej, da tudi mi še danes upravičeno živimo od njegove dedščine, ker se šele počasi zopet uvrščamo v aktivno ustvarjenje slovenskih kulturnih vrednot.

„Koroški Slovenci 1920—1933“ je bilo nadaljnje predavanje. Referent je podal nazorno sliko, v kako težkih razmerah smo si koroški Slovenci ustvarili po plebiscitu svojo politično in kulturno organizacijo brez vsake pomoči in proti volji vladnih krogov. Vse je zraslo iz naroda samega in dokazalo življensko sposobnost v najtežavnejših prilikah. Govornik je nanizal vse pomembnejše dogodke iz te dobe in ustvaril tudi v mlajših tovariših, kateri tega časa niso neposredno doživeli, jasno sliko o tej dobi.

Popoldne je sledilo predavanje o „Slovenski prosvetni zvezi“. Predavatelj je podal smer in nalogo slovenske centralne kulturne organizacije in pri tem naglasil cilje narodno kulturnega dela. Gojitev jezika, narodne zavednosti in kulturne povezanosti s celim slovenskim narodom, to so naloge vsega slovenskega kulturnega dela, vse to na krščansko narodni podlagi. Akademik se mora v to delo uvrstiti in prevzeti s tem del so-odgovornosti, nudijo se mu za to številne prilike. Referent podrobno zariše delo za bodočo sezono in neposredne možnosti sodelovanja akademikov. Obširna debata je kazala, da so ti problemi interesirali slehernega akademika, da o ciljih dela obstoja pri vseh popolna enotnost, da pa so gledé sodelovanja nekateri tovariši zastopali posebna mnenja. Vse, kar smo v tem razgovoru slišali, služi ureditvi prilik v naših vrstah in utrditvi istosmernega dela. Z ugotovitvijo, da smo napravili z letošnjim zborovanjem velik korak naprej, je predsednik zborovanja akademski sestanek zaključil.

PODLISTEK

Juš Kozak:

Beli mecesen.

(15. nadaljevanje.)

Noga je lepela na skali. Roke, kot jeklo napete, so ga dvigale od razpoke do razpoke. Pot mu je lil curkoma in zastiral oči. Otiral je čelo ob žgočo skalo. Za ped pod ruševjem je obvisel. Niti najmanjše razpoke ni našel. Visel je in visel, da so mu pričele noge drhteti. Prestrašil se je in z vsem naporom volje se je miril, da bi lahko hladno presojal. Da bi se spustil nazaj, na to ni smel misliti. Še tilnika ni mogel upogniti.

Oči so postajale trudne, mrzla zona se je pojavljala v križu.

Niti najmanjša sapica se ni zganila. Iz stene je puhtelo. Čutil je, da se ne bo mogel niti minuto več držati. Tedaj je v poslednjem hipu zagledal majhno grčo v skali, komaj vidno.

Počasi je dvignil nogo. Občutil je grčo na podplatu. Ni se varal. Divje se mu je spačilo lice.

Z levo roko je zamahnil ter jo ploskoma položil na skalo. Sunkoma se je pognal. Visel je v zraku, med nebom in zemljo. A desnica je ujela ruševje. Telo se je zazibalo, stisnil se je k steni.

Vse mišice so drhte, ko se je vlekel navzgor. Ruševje je držalo. Obležal je na peščeni polici.

„Bog s teboj, Martin, če bi se zdajle utrgalo. Zlodej, lepo si me zvalil.“

Bil je utrujen, da je globoko sopel. Poldne je že minulo. Ogledoval je pot naprej.

Peščena polica je segala do druge strmine.

„Še tisto premagam, pa sem zgoraj.“

Vstal je in se zopet obul. Pod steno pa je videl, da se je varal. Bila je prevešena. „Do roba moram!“

Po trebuhu se je plazil po ozkem pasu, ki deli sklade od skladov. Dvignil se je na ostri rob in zapazil, da se vleče peščeni plaz tik ob skalah do vrha.

„Nič ne pomaga, poizkusiti je treba. Zdaj je, kar je!“

Lezel je ves čas po trebuhu. Z nohtovi je grebel v sprijeti pesek, večje kamenje se je luščilo ter drvelo v prepad.

Pri špičasti skali, samotno moleči iz plaza, je sedel. Zasedel se je ob njej.

Globoko spodaj so bili temni gozdovi. Dreves ni razločeval. Na obeh straneh gladke stene. Zdrnil se je, ko je pomislil, kaj bi se zgodilo, če bi se zgoraj utrgala kaka skala.

Spoznal je, da mora hiteti. Kolikor više se je pomikal, težje je šlo.

Včasih je čutil, da drsi nazaj. Z vso silo je zastavil nogo, toda le pod peskom skrito kamenje se je prožilo.

Polaščal se ga je obup. Prvič v življenju so mu od onemoglosti solze zalivale oči. Od besnosti bi bil razpraskal trdo zemljo.

Temne sence so oznanjale, da solnce zahaja.

„Če me dobi noč, sem izgubljen!“ Dobro mu je delo, da se je ozračje ohladilo. Dajalo mu je novo moč.

Grebel je, da mu je krvavelo izza nohtov. Najmanjši kamenček je služil v oporo.

Mrak se je spuščal z roba, ko se je privlekel do skal, katerih se je krčevito oklenil, in je položil glavo nanje, da bi se odpočil.

Nato se je opotekal od skale do skale, dokler se ni zravnil na vrhu planote.

„Zadnji čas je bil.“ V hladnem mraku ga je obšla lakota.

Kos kruha je nosil s seboj, toda použiti ga ni mogel. Preveč je bil žejen. Spomnil se je: „Nekoč je bil tu gori studenec in pastirska kočica mora biti nekje.“

Iskal je po razritih kamenitih tleh. Mrak se je zgoščeval, pri slehernem koraku je odkrival novo prevaro.

Noga se mu je izgubljala v razpokah.

„Nikamor več!“ se je odločil.

Pred seboj je zagledal nekaj stoječega, svetlikastega.

Obstal je.

Iz skalnatih tal je molelo belo mecesnovo deblo, razpenjajoče dvoje krivenčastih, pohabljenih vej. Bilo je slečeno do golega, niti ene vejice ni imelo.

Sedé se je oklenil debela, kakor bi položil roko krog živega vratu.

Telo je bilo brez moči. Sladko je zaspal. Koliko časa je ležal, ni vedel. Prebudil se je sredi noči, zeblo ga je.

(Dalje sledi.)

Zvečer sta se Šmihel in okolica zbrala k družabnemu večeru. Čeprav so prireditve v Šercerjevi dvorani dobro obiskane, je bil tokra obisk izreden, nad 300 odraslih, otrok pri večerni prireditvi sevé ni bilo. Akademik je pozdravil udeležence v jedrnatih besedah in predstavil študentsko družino posetnikom večera. Sledilo je petje študentov in zborna deklamacija, delo našega akademika. Šmihelski „Korotan“ je podal par vzorno odpetih narodnih pesmi in tamburaši so ustvarjali razpoloženje. Za vsakogar, kdor je ta večer videl in doživel, je bilo jasno, da narod z velikim upanjem in ponosom gleda na svoje akademike in da so slovenski akademiki vredni velikih žrtev; katere narod za nje prinaša. Ti zdravi odnosi se bodo še poglobili, ko bo narod gledal svoje izobražence pri poklicnem delu.

Šmihelčanom gre zahvala, da so stavili mladini na razpolago prenočišča in Šercerjevi hiši za vzorno preskrbo.

Raz zborovanje se je poslala udanostna brzobjavka zveznemu kanclerju dr. Schuchnigg-u in posebna spomenica o prilikah v deželi. dt.

19. septembra vsi v Škofiče!

Pevska in tamburaška prireditve, napovedana za popoldan Male Gospojnice, je na priziv Slov. prosv. zveze proti izdani prepovedi od varnostne oblasti dovoljena. Vršni se v nedeljo 19. septembra ob 3. uri popoldne na dvorišču Milonikove gostilne v Škofičah z izbranim sporedom pevskih in tamburaških zborov. Vstopnina 70 g, čisti dobiček je namenjen zimski akciji škofiške občine.

Rojaki! Slovenska prosvetna zveza pričakuje številnega vašega odziva od blizu in daleč!

Osrednji prosv. odbor.

DOMAČE NOVICE

Mir, ki ni mir.

V Dobri vesi so pred dvema mesecema otvorili nemško nacionalni dom. V Št. Jakobu so minulo nedeljo odkrili spomenik padlim koroškim bojnikom. V septembru otvorijo Südmarkini šoli v Zavrhu pri rožanski Bistrici in na Obirskem. Dalekosežni so načrti za proslavo letošnjega 10. oktobra.

Ob vsem tem delu, osredotočenem na ozemlju, koder biva rod slovenske govornice, je slišati iz slavnostnih in drugih govorov besedo o miru in pomirjenju v deželi, o sporazumu med narodoma sosedoma. Kakšen mir in sporazum naj bo to, se vprašuje ljudstvo, željno resničnega pomirjenja.

Mir je lahko dvojen. Kdor hoče miru s sosedom, bo odstranil, kar ga s sosedom razdvaja in loči, ter bo iskal to, kar ju povezuje in druži. To je mir iz ljubezni in pravice. Zanj je treba plemenitosti in značaja. Drugi mir pa je samo navidez, ker ga hoče narekovati nasilje pod devizo: Und willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel ein! O miru se govori, nemir in boj pa se s tem misli. k.

Cerkveni shod. (Maria Rain—Žihpolje.) Prihodnjo nedeljo dne 12. t. m. — praznik Marijinega Imena — se obhaja na Žihpoljah zadnji letošnji cerkveni shod s sledečim sporedom: Ob 7. uri I. božja služba s pridigo, ob 8. in 9. uri zaporedoma dve sv. maši; ob 9. uri slavnostna pridiga in slovesna božja služba. Na to bo skupen shod spodnjerožanske tretjeredniške skupščine. Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od 6. ure začenši. Bodo na razpolago 4 duhovniki. — Pop. ob en četrt na tri kratke nagovori, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. Romarji prisrčno vabljeni!

Začetek šolskega leta 1937—1938 na srednjih in visokih šolah. Na celovški gimnaziji so v četrtek 16. septembra ob 8. uri sprejemni in ponavljalni izpiti, v petek 17. septembra je ob 3. uri pop. vpisovanje, v soboto 18. sept. ob 9. uri je šolska božja služba. Reden pouk se začne v ponedeljek 20. septembra ob 8. uri dop. — Predavanja zimskega semestra dunajske univerze se otvorijo s 4. oktobrom. Inskripcijska doba je od 23. sept. do 15. oktobra. Poleg obveznih predavanj o svetovno-nazorni in državljanski vzgoji se za vse avstrijske slušatelje vseh fakultet uvede tedensko predavanje „Vzgoja in zdravje“.

Zanimiv pogovor. O priliki blagoslavljanja praporov D. F. v Rožeku je bilo. Domovgrede nas ustavi nek domačin nemškega mišljenja in nam usiljivo navaja svoje pomisleke, kako morejo biti Slovenci funkcionarji domovinske fronte in vrhutega pošiljati svoje sinove in hčere v strokovne šole v Slovenijo. — Ogorčenega moža smo pomirili, češ da slovenska zvestoba nikakor ne more biti v škodo avstr. državi, katere poslanstvo je v tem, da premosti narodnostne razlike s krščansko ljubeznijo in pravičnostjo. Mi spoštujemo kot Slovenci svojo državo, v kateri živimo, in smo prepričani, da nam njeni voditelji hočejo omogočiti kulturno enakopravnost. Žal pa med Nemci mnogi niso mnenja avstrijskih voditeljev. Glede strokovnega šolstva pa stojimo na stališču, da mora imeti naša materna govorica v šolah primerno mesto, da jo bodo mladi gospodarji in mlade gospodinje ljubili kot dragocen božji dar. Obisk strokovnih šol v Sloveniji iz naše strani preneha z dnem, ko bodo koroške kmetijske in gospodinske šole učile naše otroke spoštovanja najdragocenejše dediščine naših prednikov. — Mož nam ni več odgovoril.

Hola, kaj pa to? (Loibach—Libuče.) Nedavno se je na naši vesi pojavil avto. Takoj je drla vaška mladež na mesto, kjer se je ustavil, in videla mestnega moža s precejšnjo aktovko. Kmalu na to se je razglasilo, da je došel iz Celovca zastopnik znanega Heimatbunda in strogo zabičal libuškim nemškim pevcem, naj pridejo na odkritje spomenika v Št. Jakob. Da se ne bi skužali, je pustil ondi lepo svotico 100 S za pot in pivo. Mi pa smo si mislili, da plačana stvar ni bogve kaj vredna in smo pomilovali kupljene duše.

Klagenfurt—Celovec. (Jesenska razstava.) Z Ljubljano menda Celovčani ne moremo tekmovali v pogledu razstave, ker je Ljubljana kulturno in gospodarsko središče celega naroda, dočim je naš Celovec kljub svoji krasni legi vendarle samo mesto v provinci. A kljub temu je tudi celovška jesenska razstava bila prav zanimiva in še razmerno prav dobro obiskana. V šestih velikih in še nekaterih manjših dvoranih je koroški gospodarski svet razstavil nepregledno množino svojih izdelkov od preprostih umotvorov domače obrti do visokovrednih industrijskih predmetov. Razstava zase je bila gospodarska statistika v slikah in še kmetijski oddelek, ki je nudil vpogled v aparat strokovne organizacije, kmetijskega šolstva, zadružništva i. dr. Živinorejci so si lahko ogledali živo blago, ki je nedvomno vzbujalo njihovo občudovanje; saj je tehtal najtežji premirani pitani vol nad 1300 kg in ostali „nagradniki“ niso mnogo zasostajali za njegovo težo. Kdor si je vzel časa in se je dalje pomudil pri raznih statističnih slikah, je moral med drugim pri šolski statistiki ugotoviti, da našteva skupno 76 dvojezičnih šol v slovenskem ozemlju; pouk v teh dvojezičnih šolah žal ni bil ponazorjen, četudi bi bile tovrstne slike izredno zanimive. Poglavlje zase je bil veselilni prostor, katerega oddelki so bili od zabave željne mladine oblegani od jutra v pozno noč. — Razstavo je posetilo prav mnogo ljudstva iz mesta in z dežele. Prvo nedeljo so beležili nič manj ko 20.000 posetnikov. — Olepšovalno društvo, ki je prireditelj vsakoletne jesenske razstave, namerava — kot čujemo — s časom prenesti glavni del razstave v veliko, v zahodnem delu razstavišča se nahajajočo dvorano, ki po svojih velikih dimenzijah že danes vzbuja splošno občudovanje in bo služila tudi drugovrstnim velikim prireditvam. Društvo namerava to dvorano baje postopno izgraditi.

Nova pot k sv. Rozaliji. Med najbolj znamenite kraje koroške dežele gotovo lahko štejemo hrib sv. Heme na južni strani Podjune. Pri sv. Hemi so že v rimskih časih stale tri cerkve, med njimi škofijska cerkev, tja so prihajali dolga stoletja romarji od daleč in blizu in tam se še danes obhaja znamenito rozalsko žegnanje in sicer običajno v drugi polovici septembra. Hrib sv. Heme je znan vsem ljubiteljem narave po svojem krasnem razgledu po celi vzhodni Koroški, predvsem pa slovi daleč naokoli po čudoviti lepi duplini, v kateri stoji kapelica sv. Rozalije. V duplino sv. Rozalije je vodila do letos samo ena steza od zapadne

strani. Sedaj po dospeš na prekrasni prostorček tudi od vzhoda oz. severa po položni stezi, ki vodi iz Globasnice in Podjune skozi smrekove gozdove in tik pod strmimi skalami. Ta nova pot je delo zasebne požrtvovalnosti in podjetnosti. Zgradili so jo domači ljubitelji podjunskega svetišča na pobudo in pod vodstvom pd. Kunčiča v Štebnu. Dolžni smo jim javno zahvalo.

Zell—Sele. Kakor čitamo v „Koroškem Slovincu“, so tudi drugod uničile gosenice kapusne nase. Ravno tako so storile po naših vrtovih in poljih. Le onim se je posrečilo rešiti kapus pred uničenjem, kateri so pravočasno ukrenili vse potrebno za uničevanje tega mrčesa. — Otavo pa menda ne bomo mogli spraviti pod streho, ker nam jo vsak dan otme dež in nam jo skrbno poliva in namaka. Trava je letos izvanredno lepa in gosta, a kaj pomaga, ako pa vreme nagaja in ne dopusti, da bi se mogla otava lepo posušiti. Mestna občina v Borovljah je sklenila nadaljevati delo na cesti na Bajtišah in zidavo železnega mosta pri Luznarju. Kmetom je naložila težak „kontribucijon“, katerega naj bi odplačali z delom. Čudno le, da se more naložiti plačilo brez predhodnega obvestila ali pa sklepati o delu, pri katerem je zainteresirana tudi sosedna občina, in iste o tem niti ne obvestiti. — Da naši ljudje ponoči preveč trdo ne zaspijo, za to poskrbijo ljudje iz drugih krajev, ki so v naši občini zaposleni. Najprej se dodobra nasrkajo „hudičevega olja“, na to pa začnejo divjaško rogoviliti po vasi, kot bi pravkar ušli iz norišnice. Slišali smo že mnoge pijance vpiti in rjoveti, ali takšnega načina, kot so napravili ti korenjaki, pa ljudje pri nas še ne pomnijo. Na poziv, naj mirujejo, se ti divjaki spravijo celo na pobijanje šip. Treba bi bilo pogledati to razigrano družbo s policijskim očesom in ji dati malo lekcijo. — Pretekli teden so nas obiskali tujeverski agitatorji in nam ponujali zelo poceni razne spise in knjige protiverske vsebine in sicer so bili takozv. „Bibelforscherji“. Upamo, da niso imeli uspeha.

Medgorje—Mieger. (To in ono.) Hvalili smo se že, da smo pri beli, koščeni ženi dobro zapisani, ker celega pol leta ni bilo med nami smrtnega slučaja. A sv. Ana je poklicala pred sodni stol Vsemogočnega 74letno Drobivnikovo mater. Mila, dobra je morala biti sodba materi, ki je vzgojila 4 sinove in 2 hčerke v zavednem krščanskem in slovenskem duhu. Truplo ranjke matere počiva v grobu njenega, pred 11 leti umrlega moža. Njeni duši večni mir! — Malo senzacijo smo imeli v poletnem juliju: k našim kmetom je došlo 5 deklet in 3 dijaki iz Nižje Avstrije v starosti 16 do 18 let. Udinili so se pri kmetih, kjer so jelo vračevali z delom. Večkrat so se čudili slovenski govorici domačega prebivalstva in jim je bilo novo, da živijo v Avstriji tudi Slovenci. — Poleg njih je došlo h posameznim kmetom tudi 10 otrok počitniške akcije. Bili so istotako iz Nižje Avstrije. Čujemo, da je bilo na Radišah 35 in drugod še več nemških otrok na počitnicah. — Na god sv. Jerneja smo praznovali takozvano Paternuževo žegnanje. V slavnostno okrašeni cerkvi smo izvršili cerkveno proslavo s starodavnim običajem belo ovenčanih deklet, ki so pri obhodu okoli oltarja darovala sveče in med darovanjem pela starodavne pesmi, in s procesijo med zorečim poljem, polnem rumenega klasja in zatega sonca. Tudi gostilničarji so bili menda zadovoljni. — Lepo obstajoča letina pa nas je razočarala. Rži bo komaj za seme, ponekod je sploh ni bilo. Temu je bil bržkone kriv vigredni sneg ali kaj. Ostalo žito je srednje-dobro. Sijajno so obrodile jablane in hruške in bo vsaj izkupiček iz sadja za vsakdanji kruh. — V torek pred Malo Gospojnico se je podalo 23 romarjev iz Medgorij in Podgrada na božjo pot k Mariji Pomagaj na Brezje. Pod vodstvom našega dušnega pastirja preč. gosp. Marktla je romanje izpadlo v splošno zadovoljstvo in ne bo — upamo — izostal tudi blagoslov.

Drobiž. Minulo nedeljo je prevz. knezoškof dr. Heftner ob navzočnosti zvez. predsednika Miklása blagoslovil temeljni kamen nove cerkve v Vrbi. — Španski kralj Alfonz je obiskal te dni vojvodo Windsorskega. Slednji izpotuje iz Koroške na Ogrsko. — Od 6. do 11. t. m. se vršijo v Košuti vojaške strelne vaje. — Rajhovska nakupovalna komisija kupuje ta teden v deželi konje in se bo v soboto 11. t. m. mudila dopoldne na Bistrici in

v Blačah, popoldne ob 2. uri v Šmohoru pri Zili. — Do konca avgusta je obiskalo tekoče leto cesto čez Visoki Klek 123.000 oseb. — Grad umrlega grofa Kristalnika pri Ebersteinu je kupila dunajska Kreditanstalt. — Pri Velikovcu se je s kolesom težko ponesrečil delavec Janez Smrekar iz Vetrinja. — Na Otoku na Vrbskem jezeru so nenadno začela cveteti sadna drevesa. Prvo sadje je vsled toče odpadlo. — V Dolih pri Borovljah je umrl poštni ravn. v. p. Feliks Widder, oče prof. Hansa Widder-ja v Celovcu. — V Dobrli vesi je umrl dolgoletni organist Jože Ilgovc, ki je 35 let požrtvovalno vodil tamošnji cerkveni zbor. — Gostilničarju Jezerniku v Bilšanju pri Galiciji je poginil konj, vreden 1000 S. — Neznanci so vlomili v trgovino Franca Wucherer v Galiciji. — V Dravljah pri Št. Jakobu je umrl 32letni Peter Mikula, pd. Hebčnjakov. Podlegel je zavratni bolezni. N. p. v m. — Celovski reševalni oddelek je v avgustu imel 123krat službo, od teh pri 23 nezgodah.

NAŠA PROSVETA

Tamburice in tamburaši.

Poleg naših pridnih pevcev slovijo po deželi, koder živi slovenska govorica, naši vrli tamburaši. Lep je pogled na zbor zagorelih fantov, ki izvajljajo strunam priljubljenega inštrumenta krepke in sočne naše melodije, in nikdar ljudstvo ni sito ubrane pesmi naših tamburic. Pravijo mnogi, da bi tamburica pristojala prav dobro tudi dekletom in da bi mnogo doprinesla k še ožji povezanosti dekleških vrst. Vsekakor pa so danes fantje, ki so se v 16 zborih z izrednim veseljem oprijeli inštrumenta, ki je doma ob sinji Adriji in je soroden ruskim balalajkam in španskim mandolinam.

Brali smo nekje ozkosrčno pritožbo, da so tamburice iredentističen inštrument in da je njihov namen, da izpodrinejo domačo harmoniko. Dotičnega ni dirnila romanska kitara v vrstah nemških študentov in ni razburjen nad številnimi mandolinskimi zbori po nemških mestih, tudi menda še nikdar ni razsajal nad ameriškim saksofonom, s katerim po mestnih veseljskih spremljanju od nekdaj iz Afrike došle moderne plese. Tako se njegova nevolja nad tamburicami ob nekoliko preudarku razkrije kot plitka težnja velenemške duše, ki vidi celo že v nedolžnem inštrumentu slovanskega juga nevarnost za svoj obstoj.

Ni in ne bo služila tamburica plehkosti ali kakoršnikoli kratkovidnosti. Inštrument je, ki se je porodil sredi slovenske vasi kot izraz občestva vaške družine, povezane celo v veselju in melodiji. Ni slučaj, da tovrstna godba ne miče h plesu in da moderni „šlagerji“ na strunah ne zvenijo prav nič mikavno, dočim zadobi domača slovenska melodija, zasvirana na tamburicah, svoj posebni, prirčni prizvok. Tudi bi se nikakor ne dalo ob zvoku tamburic korakati v paradi kakih pruskih vojakov, a v preprosti društveni sobi ali dvorani se ubrana melodija našega inštrumenta nehote ukrade v sleherne srce in mu ubira slične, sorodne strune. Seve spada h tamburicam in tamburašem še ljudstvo, v katerega duši zveni struna dobre narodne značajnosti.

Drag nam torej ostane ta lepi inštrument, še bomo nanj svirali našo melodijo in z melodijo olepševali naše prosvetne prireditve in še naše domače družinske večere. Postal je naš, kakor je naša lepa narodna pesem in nam je sveta materna govorica. Koder ga boste čuli, vedite, da tam utripajo fantovska srca, vneta za dobro in blago v svetu in življenju. o.

V Ljubljani so na Malo Gospojnico odkrili spomenik goriškemu slavčku Simonu Gregorčiču. Odkritja se je udeležila ogromna množica ljudstva, številna društva in udruženja primorskih izseljencev. Spomenik stoji na Napoleonovem trgu ter je umetniško delo prof. Plečnika in arh. Kalina. S spomenikom se je kulturna Ljubljana in z njo ves slovenski narod oddolžil spominu pevcu slovanskega narodnostnega boja, ki mu je izmed slovenskih pesnikov in pisateljev najbolj prirastel k srcu.

Vzroki duševne revščine in bolezni. V monakovski „Katholische Kirchenzeitung“ so zdravniki za umor in živčnobolne priobčili sledeče svarilo: „Zdravniki-strokovnjaki, ki preiskujemo in zdravimo duševne bolezni, zremo vsak dan duhovno stisko v njenih najglobljih globinah in zato svarimo nujno in resno, naj se krščanska vera v srcih naše mladine nikakor ne izruje ali zanemarija. Prav ta vera je v viharjih naše dobe rešitev milijonov. Mi zdravniki za umor in živčnobolne smo v tem enega duha z največjimi in najplemenitejšimi, ki jih nemški narod s ponosom imenuje svoje sinove.“

GOSPODARSKI VESTNIK

Čisti sodi, dober mošt.

Kdor po naših krajih preizkuša vrste sadnega mošta, se čudi neverjetnim razlikam. Dobiš dober mošt nemogoče barve, zlatorumen mošt nemogočega okusa, le redka pa je kapljica dobrega okusa in prijetne barve. V čem je vzrok pomanjkljivosti tolikovrstnega mošta, ki je prečesto stisnjen iz istega sadja? Strokovnjaki trdijo: sod in klet ustvarjata ali uničujeta mošt.

Sode pred napolnitvijo običajno izperemo s toplo ali mrzlo vodo, kateri smo pridejali nekaj sode. Vestnejši izmed sadjarjev jih celo izžgejo ali ostružijo. A neprijetna okusa ne morejo kljub temu odpraviti. Za čiščenje sodov bi priporočali takozvani P 3 prašek, ki je izdatno čistilno in desinfekcijsko sredstvo. Na 100 litrov vode rabimo do 2 kg praška, vodo zvremo in jo vlijemo v sode ter jih pregibavamo. Nato sode napolnimo s čisto vodo in jih pustimo 2 do 3 dni. Če voda po tem nima več okusa, so sodi rabni, sicer moramo izpirati iznova. (Prašek P 3 je dobiti pri deželni zvezi gosp. zadrug v Celovcu.) Nič manj važno je ukletenje mošta. O tem v eni prihodnjih števil. Janez.

Presno, sveže sadje se vedno bolj čisla. Pred desetletji sadjarji niso poznali obiranja sadja, marveč so drevje kratkoma tresli ali klatili. Tedaj sveže sadje ni imelo vrednosti, kakor dandanes. Razmere so danes povsem nove. Ljudje, posebno meščani, hočejo imeti na mizi sveže sadje vsak dan skozi celo leto. Tako sadje pa mora biti s skrbjo obrano, čisto in prikupne zunanosti. Zato je v zadnjih letih spravljane sadja postalo najvažnejše sadjarjevo opravilo. Jabolka, hruške in češnje, namenjene za prodaj ali za domačo mizo v zimi in vigredi, moramo kar najskrbneje obirati ali trgati. Pri tem se poslužujemo obiralnikov, da odtrgamo sadje, do katerih ne seže naša roka. Na lahek drog pritrdimo obroček iz debele žice, na obroček pribijemo primerno vrečico in obiralnik je gotov. Kamor sežemo, obiramo z roko, ki je najzanesljivejši obiralnik. Posoda, kamor sadje polagamo, bodi obložena z mahom, otavo ali lesno volno, na drevju ne obiramo s predpasnikom, marveč s košarico, na katero je pritrdjen močan kavelj, da jo lahko obesimo, in vrvice, da jo spuščamo s sadjem h tlom.

Gnoj iz žagovine. Žagovina je različna. Boljša je iz bukovega, hrastovega in drugega listnatega drevesa, slabša iz smrekovega, borovega ali jelkinega drevja. Les igličastega drevja je smolen in se zato v zemlji težje razkroji. V splošnem je žagovina prav dobra za nastelj, vendar je glede gnojilne vrednosti manj vredna od slame ali listja. Gnoj iz žagovine deluje v zemlji počasi, često je prejedek in zato rastlinstvu celo škodljiv. Zato naj se tak gnoj pusti zoreti čez leto in dan, da postane vlažen. Posebno pripraven je za težke zemlje.

Lastno lovišče ima, kdor ima vsaj 200 ha nepretrganega zemljišča in sicer tako, da se lahko pride po vsem zemljišču z enega dela na drugega. Poti, železnice in z njimi zvezani objekti zemljišča ne smejo prekinjati. Lovišče mora biti nerazdeljeno v lasti ene ali več oseb. Ne morejo se torej združiti posestniki, katerih zemljišča bi skupno tvorila 200 ha površine. Pravico do lastnega lova prizna upravna oblast z izločitvijo lovišča. Vlogo za izločitev lastnega lovišča je vložiti 6 mesecev pred oddajo občinskega lovišča.

Beljaški trg minulega tedna: Krompir 11—14 g za kg, karfiol 70—1.00, zelje 25, paradižniki 30 do 40, solata v glavicah 10, špinača 60—80, čebula 30—40, fižol 60, neizluščen fižol 40—60, neizluščen grah 70, jabolka 30—80, hruške 40—50, breskve 1.20—1.60, slive 30—70, ringlote 60, črnice 20—30, maline 50, češnje 50—70, grozdje 1.40—1.60. — Goveje meso 2.40—3.00, telečje 2.00—3.60, svinjsko 2.60—3.40, prekajeno 2.60—4.20, prekajena slanina 2.80—5.50, sirova 2.40—2.70, sveža jajca 14, strd 4.00, svinjska mast 2.50—2.70 S za kg.

ZANIMIVOSTI

Šangaj, kitajsko vlemesto. Šangaj, o katerem se sedaj toliko piše in je prizorišče japonsko-kitajskih sovražnosti, spada med največja mesta sveta. V njem živi do 4 milijone ljudi, večina so Kitajci in Japonci, komaj dva odstotka tvorijo Angleži, Francozi in Amerikanci. Vendar sta ta dva odstotka gospodarja treh četrtin mesta, medtem ko Kitajci životarijo v umazanih ulicah tesno drug ob drugem. Mesto ima takozvane koncesije, to so veliki predeli, določeni Evropejcem. Tod so hiše velike in prostorne, tu so veliki uradi, sedeži industrijskih in trgovinskih družb, to so največje banke in najelegantnejši hoteli. Evropejske mestne četrti imajo svojo posebno upravo, policijo in sodnijo in so torej strogo ločene od japonskega in kitajskega dela mesta. Šangajski sejem je med najpestrejšimi na svetu, videti je tod vse barve, vsa plemena, vse narodnosti. Bogastvo, nakopičeno v Šangaju, je neizmerno, vanj se izteka, kar je na skrajnem vzhodu dragocenega. Mesto slovi še posebno po svojem nočnem življenju, ki ne najde para na svetu. Najelegantnejša in tudi najbolj prostaška zabava najde na tem košču daljnega vzhoda svoje mesto. O Evropejcih je znano, da so sicer po civilizaciji in nastopu daleko nad domačini, po kulturi in značaju pa jih nadkriljujejo domačini, vajeni odpora in težkega dela. — Mesto danes zelo trpi vsled vojnih sovražnosti. Uničenih je nad 20 tisoč poslopij, trgovina je v polnem zastoj, Kitajci se vedno bolj čutijo gospodarje. Morda bo slovita svoboda Evropejcev v mestu enkrat za vselej odpravljena.

O baskijskih otrocih, prepeljanih po zasedbi Bilbao-a v Anglijo in Francijo, se danes mnogo govori. Je to sila uporen rod šolskih let, ki dela starih veliko preglavice. V francoskem taboru je prišlo o priliki poročila, da Franco zaseda deželo Baskov naprej, do pravcatih nemirov. Otroci so napadli gardo, ki jih je ščitila, s kamenjem in koli. Na Angleškem spet se pritožujejo, da otroci ne ubogajo predpostavljanih in odklanjajo jestvine, ker se Angleži ne zavzemajo bolj za njihovo domovino.

Pol fazan, pol kokoš. V nekem šleskem revirju so nedavno ustrelili edeninpol kg težkega fazana, ki je bil nenavadne oblike. Strokovnjaki so dognali, da gre za bastarda med fazanom in domačo kokošjo. To križanje je nekaj nenavadnega. Doslej se namreč še ni dogodilo, da bi se divjad križala z domačo perutnino.

Za tiste, ki ponoči smrčijo. Joža se pritožuje, da smrči tako glasno, da sam sebe vzbudi. Tole mu svetujemo: Naj hodi spat v drugo sobo, da se ne bo več slišal.

Sadna drevesca za jesensko sajenje prodaja od začetka oktobra po brezkonkurenčnih cenah. jablane 1.80 S, hruške 2.40 S, orehe in češnje 2 S komad. Ing. agr. Marko Polzer, Spodnje Vinare, p. St. Veit im Jauntale. 58

Sedem navadnih panjev s čebelami in ajdovo strdjo in 20 praznih, po večini na okvirčke (remce), kakor tudi metalnik in omaro za shranjevanje satovja takoj prodam. Naslov v upravi lista. 59

Za 5 S na mesec dobavlja posnemalnike
Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastoj Zastopniki se iščejo